

ACD/	260220
Bijl.	
DAT. 18 DEC. 1954	
Bijl. /	Datum: 15-12-54
Code	

Verbinding: 19
- 1688'54 Vrije Soc.

Betreft: Dienstweigerings- en demonstratief congres van
Vrije Socialisten en Anarchisten, gehouden op 11
en 12 Dec. 1954 in Hoogezand.

Op Zaterdag, 11-12-54, werd te Hoogezand het Dienstweigerings congres gehouden, uitgaande van de Federatie van Vrije Socialisten in Nederland, anarchisten en daadwerkelijke anti-militairisten. In aansluiting op dit congres volgde op 12-11-54 het demonstratief congres van de F.V.S.N., welke bijeenkomsten werden gehouden in een beneden-localiteit van het verenigingsgebouw "De Regenboog" in de gemeente Hoogezand-Sappemeer. De Bijeenkomsten hadden een ordelijk verloop en werden op beide dagen door ca 140 personen, zowel mannen als vrouwen, waaronder een 20-tal jongemannen in de dienstplichtige leeftijd, bezocht.

Achter de bestuurstafel hadden de volgende personen plaats genomen:

De vergadering van 11-12-54 ving te 20 uur precies aan met een kort openingswoord van de voorzitter waarin deze in de allereerste plaats de aanwezigen hartelijk welkom heette en voorts zeer in het bijzonder dank bracht voor haar aanwezigheid. Hij gaf vervolgens het woord aan

die als onderwerp van zijn voordracht gekozen had:

De Dienstweigerering.

De spreker betoogde aldus: Het uitgangspunt van de dienstweigerering wordt gekenschetst door het botweg weigeren van militaire dienst en het weigeren deel te nemen aan een mannenmaatschappij. De jonge dienstweigerer moet een oprechte overtuiging hebben, uit welke hij dienst weigert. Dienstweigerering begint met "neen" te zeggen; de jongen wordt principiëel dienstweigerer als hij weet en een beeld heeft of dit kan vormen waarom hij dienst weigert en dan moet de toekomstige weigerer zich af gaan vragen of deze maatschappij wel "reëel" is

Dit vormt dus het begin; de vervolmaking zal moeten zijn het meewerken aan een andere, een nieuwe maatschappij. Er zijn nu, in het jaar 1954, wel dienstweigeraars, hier in het Noorden zijn er zelfs heel veel, doch weinigen zijn principiëel. Er is hier in het Noorden geen sprake van geestelijk leven, van denken over de grote problemen van de tijd, er heerst hier een zekere oppervlakkigheid. In andere delen van ons land is dit alles geheel anders. Er wordt in dit deel van het land te weinig meegeleefd met de zaken die ons allen indirect aangaan. Men is hier vastgeroest! Denken en algemene ontwikkeling kost geld en met het uitgeven van geld is men hier voorzichtig, te voorzichtig. Men leeft hier in het Noorden in een isolement. Toen hier een 50 jaar geleden nog een actieve arbeidersbeweging was (waarvan de fundamenteën zijn gelegd en de kern is gevormd door Domela Nieuwenhuis) was dit alles heel anders. Er was toen in de veenkoloniale gebieden actie en strijd, nu heerst hier een zekere angst. Zo is het ook met de dienstweigeraar. Hij moet niet bang zijn om dienst te weigeren, niet bang zijn om te verhuizen en om op reis te gaan. Hier in het Noorden weigeren zij niet uit principe, doch uit angst, de angst om in een andere wereld, het militaire leven namelijk, te komen. Dit alles is voor een principiëel mens onuitstaanbaar. De bevrijding der arbeidersklasse moet door de arbeiders zelf gebeuren. Dat is geen kwestie van uiterlijkheden, doch dit moet van binnen uit komen. Moedig zijn en de dingen zien zo ze zijn. Wat van een dienstweigeraar moet worden verwacht is dus: zelf weten en niet wat pa en moe zeggen. Waarom zijn we dus anti-militarist en zijn we tegen geweld? Uit principe! Weten moeten we wat de EDG is, de kwesties van Indonesië en Nieuw-Guinea moeten we kennen, zo ook de UNO; ook hier weten waar het om gaat. Ook van de atoombom, het verschrikkelijkste en goorste wapen van deze tijd moeten we iets af weten. Als je zegt dat je hier of daar tegen bent dan moet je weten waarom. En dan nog dit (mijn persoonlijke mening): de wereld van de gekleurde mensen moet vrij zijn van overheersing der blanken. Daar draait alles om. De kleurlingen hebben het op alle terreinen des levens slechter dan wij doch zij bewijzen dat het mogelijk is en dat nog wel in de uiterste hoeken van onze aarde, aan de vrijheid te denken en voor de vrijheid te werken, zoals gebeurd is in Indonesië, Birma, India. Gandhi, Nehroe, Soekarno en Hatta geloofden aan en in de vrijheid en hebben deze gekregen. De pacifisten en vrije socialisten geloven daarin niet meer en als men er niet in gelooft dan verwerft men de vrijheid ook niet. Zo sta je aan de kant en buiten de gemeenschap. Wat de Indonesiërs en andere Aziaten en de Afrikanen kunnen, moet ons ook mogelijk zijn. Wij moeten ons los maken van de druk hier, onszelf verdedigen, niet met de vuist maar met de rede. We moeten vrij worden, belang stellen in alles en zodoende vrij worden en onkwetsbaar. We moeten meeleven met alles en allen, weten wat er rondom ons plaats grijpt. Kennis is macht en deze macht is nodig voor het veranderen van de maatschappij van vandaag. Dit alles moet principiëel beleefd worden. Het dienst weigeren moet een daad zijn, een bijdrage aan de geschiedenis der mensheid. Dit handelen nu moeten we ons voor ogen stellen en hierdoor overwinnen we de luiheid en de vadsigheid. We zijn dan volwaardige mensen! aldus besloot spr. te plm 20.45 uur zijn betoog.

Op deze rede, welke van tijd tot tijd op min of meer heftige toon werd uitgesproken, kwam vanuit de zaal nogal wat commentaar los. had liever gezien dat ook het geweten van de mens in de inleiding was genoemd. Een zekere zei dat van een 18-jarige jongen toch moeilijk te verwachten was, althans van de jongeren in het Noorden, dat zij op die leeftijd de dienstweigering reeds principiëel overdachten, terwijl aan het adres van de inleider de opmerking maakte dat in het Noorden de algemene ontwikkeling h.i. niet minder was dan die in andere streken van ons land. Niet individueel geweld wil vragenstelster afgewezen zien doch het georganiseerde (= militaire) geweld ; georganiseerd geweld is volgens haar synoniem met militarisme. Voor het overige sloot zij zich bij de andere vragenstellers aan.

antwoorde hierop als volgt:

Voor de christen is het niet moeilijk om, als hij dienst wil weigeren, geestelijke steun en troost te vinden. De christen kan zijn Bijbel opslaan en zich beroepen op het "Gij zult niet doden". Voor de humanist is dit alles zoveel moeilijker, hij moet zich immers beroepen op zijn geweten, dat dan uitkomst moet geven. Wat betreft de onontwikkeldheid van de Noordelijke gebieden handhaafde spreker zijn mening, terwijl hij voorts nog enkele voorbeelden hiervan aan de vergadering meedeelde. Voor dit tekort stelde hij niet de FVSN verantwoordelijk, doch dit ligt volgens hem aan de mensen zelf. In aansluiting hierop kreeg nog voornoemd enkele ogenblikken het woord. Deze betoogde dat er in het Noorden inderdaad een tekort of gebrek aan belangstelling was. Als de dienstweigeraars uit het Noorden geholpen willen worden dan moeten zij ook zelf de handen uit de mouwen steken, zelf ook willen aanpakken. Amsterdam kan niet alles alléén doen. Er is in het Noorden gebrek aan goede contacten om de gedachte van dienstweigering te bevorderen. Aan het tot stand brengen hiervan moet meer worden gedaan. Hiér moet worden georganiseerd en bijeenkomsten zullen moeten worden belegd om de a.s. dienstweigeraar ook in het Noorden van advies te dienen. Ter vergadering gaven zich enkelen op die als contactman wilden fungeren,

Voorts werd opgemerkt dat in het zaaltje, genaamd V.J.B. te Groningen contactavonden zullen worden gehouden, terwijl de algehele leiding zal blijven berusten bij voornoemd.

Hierna werd de vergadering door te plm 22 uur gesloten.

-o-

Op 12-11-54 werd in dezelfde localiteit het congres gehouden van de Vrije Socialisten, anarchisten en daadwerkelijke antimilitaristen in Nederland. Ter vergadering waren vrijwel dezelfde aanwezigen en dezelfde bestuursleden die ook het congres van de vorige dag hadden bijgewoond.

Te omstreeks 10.30 uur werd dit congres door de voorzitter geopend die het woord gaf aan een zekere

De inleiding van deze

spreker droeg tot titel:

"Militaire dienstplicht is onrecht".

De spreker ving zijn betoog aan met het voorlezen van gedeelten uit het boek "Zeit zum Leben und Zeit zum Sterben" van de Duitse auteur Erich Maria Remarque, die de oorlogsbelevissen schilderde van de Duitse legers in Rusland en Afrika. Vervolgens haalde hij een boekbespreking aan, voorkomende in "Het Vrije Volk" van 11-12-54, waarin de verantwoordelijk redacteur had betoogd dat in de Duitse uitgave door de Duitse autoriteiten verschillende passages uit dit boek waren weggelaten om aldus bepaalde (Nazi-)Duitsers niet te beledigen. Na lezing van dit alles vragen we ons af: waarom gaan we in een oorlog? Is de krijgsmacht een heilige plicht en moeten we dit alles wel doen? Moeten we gehoorzamen aan de Wet in deze? De ongehoorzaamheid van de enkeling of van enkelen is voor de Staat geen bezwaar, alleen wanneer dit aantal groter wordt zal de Staat geweld gaan gebruiken. Er blijkt echter een sterkere macht te werken dan men wel meent, dat is de macht van het anti-militairisme. Waar zit die kracht dan? Deze kracht komt uit de menselijke natuur zelve. Waarvoor vechten we en wat is mijn leven waard? Wij geloven steeds meer en meer dat de militaire dienst, de krijgsmacht, iets minderwaardigs is. De natuur vaneenieder van ons is ingesteld om te leven en om dit leven te behouden, niet om het prijs te geven. Op dit stuk kunnen we ons beroepen op de "Rechten van de Mens", aangenomen in 1948 in de vergadering van de UNO, waarin staat dat de mens recht heeft op zijn (eigen) leven en vrijheid. Dit artikel zal wel in een onbewaakt ogenblik tot stand gekomen zijn maar het is er. De overheid heeft dus ons leven en onze vrijheid niet door haar militairisme in gevaar te brengen. De staten, en dus ook Nederland, schenden dit artikel en dit is dus onrecht. Men (de overheid) kan zich nu wel beroepen op allerlei spitsvondigheden op juridisch gebied doch een feit is dat men (de overheid) niet heeft te beschikken over leven en dood van anderen. Eenieder heeft recht op zijn eigen leven en de Staat heeft hierover niet te beslissen, de beslissing berust bij ieder van ons persoonlijk. Bij ieder van ons ligt de beslissing wat hij met zijn(haar) leven wil doen. Wij willen op commando niet dapper zijn en op commando ook niet sterven. Met deze woorden besloot hij om plm 11 uur zijn rede.

Vervolgens verkreeg het woord

die tot, onderwerp van zijn rede koos: "De overwinning van de angst en de totstandkoming van de menselijke solidariteit". Spreker verklaarde: Er is in de mensheid van zijn eerste bestaan af een strijd tegen de angst, de buitenwereld, de natuurlijke driften enz. Door zijn menselijke rede, zijn verstand dus, is de mens in staat zich hiertegen te verzetten en de baas te worden over dit alles zodat hij in feite nog maar alleen te maken heeft met zijn innerlijke en dierlijke instincten.

In oorlogsmomenten kunnen we zien dat de mens uit het dier afkomstig is en het dierstadium heeft doorgemaakt. In sommige landen probeert men het denken, de rede (de ratio) te onderdrukken; dit heeft bijv plaats door de kerk of door de staatsmacht, in Spanje bijv door kerk en staat beide hetwelk tot gevolg heeft gehad dat dit land en zijn bewoners min of meer is achtergebleven in de ontwikkelingsgang. Een zodanige dictatuur die het denken onderdrukt moet vernietigd worden. De wetenschap die al vele duizenden jaren oud is kan in haar ontwikkeling niet worden tegengehouden. In deze tijd van angst, van nieuwe systemen, grijpen wij mensen die dit alles niet of nog niet begrijpen terug naar het wonder, naar de bestudering van de oude wijsgeren om daarin steun te vinden. Wij moeten echter kritisch leren denken, ons willen omvormen en niet willen geloven in de leugens van kerk en politieke partij. In vele gevallen moet de mens gedwongen worden om iets nieuws aan te nemen. Kerk, staat en politieke leiders geven middelen aan tegen de angst en dat is dan het "overgeven", het vertrouwen op God. Er is echter nog een tweede angst en dit is de geboorte-angst. Deze angst maken we mee als we als jonggeborene uit het moederlichaam gestoten worden. Wij mensen lijden aan allerhande angsten en het is een klein kunstje voor bepaalde leiders om deze angst tot geweldige hoogte op te voeren. Denk in dit geval maar eens aan de angst van Amerika(nen) voor het communisme. Wij moeten meer en meer solidair zijn en proberen elkaar van die angst af te helpen. Mensen zijn als kinderen en we zullen zelfvertrouwen aan moeten kweken. We zullen solidair moeten zijn en het nieuwe op ons af komende gebeuren gezamenlijk in volle vrijheid en zonder angst moeten kunnen onderzoeken. Vrijheid is de beste opvoedster, we moeten elkaar vrij laten om aan het nieuwe te kunnen wennen en om de dictatuur af te wijzen. Als belijder van de Vredesgroep "De Derde Weg" - vervolgde spr.- zeg ik u dat Rusland nooit het Westen zal aanvallen doch de praktijk zal echter moeten aantonen wat ook hier weer van waar is. Een dictatuur dwingt zijn aanhangers veelal in een tegenovergestelde richting. Wij als pacifisten en radicaal-socialisten wijzen ook dit af. Eindeloze bewapening van Oost en West leidt tot een oorlog, dat is zeker. Het militarisme zal moeten worden afgeschaft. Ook dit probleem brengt angst en deze laat zich door verstandelijke redenering nauwelijks wegpraten. Wij, anarchisten in Nederland, zijn een kleine minderheid en we menen dat onze ideeën van het grootste belang zijn. Kan men nu een volk onbewapend laten terwijl anderen allemaal bewapend zijn? Ik geloof dat we een zekere bewapening moeten toestaan zolang de angst nog daar is. Er zal naar mijn mening een supra-nationaal politieleger moeten komen, hetgeen zal moeten dienen ter beveiliging van de naties, ter bestrijding van de angst en waardoor de vrede als het ware verzekerd is. Op deze wijze zal men aan de angst tegemoet komen. Men moet de mens vertrouwen geven. Dit bovennationale leger zal een overgangsmaatregel moeten zijn naar een algehele ontwapening.

Hiermede beëindigde zijn rede te plm 12.15 uur.

Pauze tot 14 uur.

Te 14 uur werd het congres heropend en gaf de voorzitter het woord aan. Deze ving zijn rede aan met het aanhalen van een publicatie uit "De Groene Amsterdammer" van 11-12-54 waarin een Fransman, zekere Prof. Martin, een beeld geeft over het gebruik van de atoombom en over de proefnemingen daarmede. Gezien dit artikel, aldus str.- kunnen we een beeld krijgen in wat voor gruwelijke toestand wij leven. Het gebruik van de atoombom is voor de bevolking vol vreselijke gevaren, de mensen gaan bij het gebruik van die bom geheel of gedeeltelijk ten onder. Het gebruik van de nieuwe H-bom kan ons bijv terugvoeren naar een nieuwe ijstijd. Deze bom, die radio-actief werkt, kan de temperatuur in de wereld 1 à 2° doen zakken en dit is dan voldoende om een nieuwe ijstijd in het leven te roepen. Ook de weersgesteldheid is beïnvloed door het gebruik (de proefnemingen) met de atoombom; ca 60 ontploffingen hebben nu reeds plaats gehad. Kinderen die geboren zijn in de omgeving van Nagasaki, waar radio-actieve storingen ten gevolge van het gebruik van de atoombom zijn opgetreden, zijn mismaakt en ongelukkig. Het vreemde is dat de mensheid op dit alles praktisch niet meer reageert. Denken we dan bijv eens aan de affaire Dreyfus in Frankrijk, waarop de gehele openbare mening in de wereld destijds scherp reageerde. Men wordt in toenemende mate ongevoelig of onverschillig. Ook denken we aan de zaak Sacco en Vanzetti in Amerika en de terechtstelling van de Rosenbergs. Tegen al dit onrecht wordt niet eens meer geprotesteerd, we stompen af. Hoe is nu deze ontwikkeling mogelijk? De wereld heeft de laatste 150 jaar een ontwikkeling meegemaakt waarbij het voorgaande in het niet zinkt. De afstanden worden kleiner, we komen met alle delen der aarde en met alle producten der aarde in contact. De wereld is economisch een eenheid geworden, doch ook psychisch politiek en militair. Tot voor kort strekte de menselijke verantwoordelijkheid zich uit tot de naaste omgeving van ieder onzer, doch thans zijn we wereldburgers geworden. De invloed van ieder individu is echter in de loop van de tijd kleiner geworden, ook onze persoonlijke verantwoordelijkheid is afgenomen, we zijn massamensen geworden, overzien onseigen werk en onze eigen daden niet meer. Men praat van: wat gaat het ons aan? De mens ziet in en van alles alleen nog maar de buitenkant, men schouwt niet meer in het binnenste. Deze buitenkant geeft vijandschap, geeft angst. Men vlucht uit zijn persoonlijkheid in de groep, de massa, de collectiviteit en in de "Führer" van die collectiviteit. We denken niet meer doch laten het de "Führer" doen en zo is het ook in het leger, het massa-instituut bij uitnemendheid. Ook in ons land wordt de militair meer en meer als de "ideale" mens voorgesteld en aan ons opgediend, alles is en wordt massaal, ook in pers en radio. We behoeven niet meer te denken, alles wordt ons voorgeschoteld, van de wieg tot het graf wordt alles gecontroleerd en gaat alles collectief. Zo moeten we ook niet altijd hameren op de verschillen die bestaan tussen Rusland en Amerika, maar ook eens letten op de overeenkomsten die tussen beide landen bestaan. Men heeft angst voor een eigen oordeel en ook in Nederland brengt het risico's mede zelfsandig en kritisch te denken. Ook worden in de pers in Nederland bepaalde zaken dood gezwegen en in dit

geval herinner ik u aan de conferentie van "De Derde Weg", in het vorig jaar te Groningen gehouden. Toen ik de Groningse redacteur van "Het Vrije Volk" om plaatsing van een verslag der conferentie verzocht deelde deze mij mede dat dergelijke verslagen niet konden worden geplaatst, zulks in opdracht van zijn directie in Amsterdam. Zo wordt ook een persoonlijk oordeel niet meer gewaardeerd doch toch is er de laatste dertig jaar iets aan het veranderen. Het is bijv niet toevallig dat in het onderwijs al iets aan het veranderen is. Ik denk hier dan zeer speciaal aan de zogenaamde onderwijsvernieuwing (het zelf laten denken en doen door de kinderen, het persoonlijk onderzoeken wat goed en kwaad is). Een lichtpunt is ook dat bepaalde wetenschappen zoals de economie, de sociologie, de psychologie enz. meer beoefenaren vinden dan voorheen. Niettemin wordt en is de maatschappij een probleem. Ik twijfel er wel eens aan of de massa denkt, de massa haalt naar beneden. We moeten als anti-militaristen tegen de stroom oproeien, volhouden hoe het ook loopt. We moeten werken aan eigen opvoeding. Het ligt aan onze houding ten opzichte van onze medemens en we moeten onszelf opvoeden tot universele burgers. We moeten dus solidair zijn met de mensen in Oost en West, in Noord en Zuid. Er moet een geestelijke eenheid komen. We moeten uitgaan in de wereld, we hebben een apostolaat, een roeping te vervullen. Dit is ook de betekenis van het dienst weigeren. We moeten meer een beroep doen op eigen initiatief. Hoe is nu de werkelijke toestand? Ik voorzie op korte termijn geen gunstig succes voor ons streven. We leven echter in een tijd van kentering; zie naar de staatslieden, ook deze grote mannen zijn bevangen door aarzeling. De wereld is verdeeld in twee blokken en komt er een oorlog dan wil dat zeggen dat een van beide tot volledige ondergang gedoemd is. Een derde wereldoorlog is de vernietiging der wereld. De machten der aarde moeten tot de conclusie komen dat een 3e wereldoorlog niet meer mogelijk is. Er zal dan een min of meer vreemde toestand ontstaan doch op deze periode moet onze hoop gevestigd zijn. Dan moeten door ons werken van nu onze ideeën waar gemaakt kunnen worden, nl het idee van het anti-militarisme! Aldus besloot inleider.

Te plm 15.15 uur sloot de bijeenkomst.

F E D E R A T I E V A N V R I J E S O C I A L I S T E N
L A N D E L I J K C O M I T É

Amsterdam, December 1954.

AAN DE AFDELINGEN EN VERSPREIDE LEDEN.

WAARDE KAMERADEN.

Woensdag, 24 November l.l. kwam het nieuwe Landelijke Comité in eerste vergadering bijeen.

Voornaamste punt van bespreking was de KRANT en daarnaevens de algemene Propaganda. Ook de interne aangelegenheden van onze Federatie werden aan een ernstige bespreking onderworpen.

Wij verzoeken alle Kameraden, ons in onze pogingen, de Krant vooruit te brengen, in alle opzichten te steunen. Het voornaamste middel daartoe achten wij de COLPORTAGE. Elke Afdeling moet, indien enigszins mogelijk, een aantal Kranten voor haar rekening nemen en deze doelmatig verkopen of verspreiden. De inhoudnis, dit behoeven wij niet nader uiteen te zetten, uitstekend geschikt om abonné's te winnen.

AAN HET WERK DUS, VRIENDEN.

Verder wijzen wij U op het besluit van het Congres van 6 en 7 November van het L.C. en Comm. van Exploitatie uit te breiden met een lid van elke Afdeling. STUUR ONS TEN SPOEDIGSTE NAAM EN ADRES VAN DE DOOR U AAN TE WIJZEN AFGEVAARDIGDE, zodat wij deze Kameraad van al onze verrichtingen op de hoogte kunnen houden.

Wat betreft de financiën, het volgende:

De Penningmeester verzoekt elke Afdeling nauwgezet aan haar financiële verplichtingen te voldoen, d.w.z. elke maand een afdracht van 20 cent per lid en per maand aan hem op te sturen. De gelden kunnen eventueel per GIRO overgemaakt worden als volg

POSTGIRO No. 13500, t.b.v. Nr. 1737 t.n.v.

Het L.C. besloot verder in verschillende plaatsen, waar abonné's wonen, te trachten een Afdeling van de Federatie op te richten.

Wij wekken de Afdelingen op, dit voorbeeld te volgen en in plaatsen in hun omgeving contact op te nemen met Kameraden-abonné's, waarvoor de Administratie gaarne haar medewerking zal verlenen. Tenslotte: van elke L.C.-verg. wordt een uittreksel aan de Afd. en Afgevaardigden gezonden. Dit eerste verslag heeft enige vertraging ondervonden door overname van van het Archief, e.d.

Wij rekenen nu op de medewerking van alle Kameraden. Op voor onze Krant "RECHT VOOR ALLEN". Op voor het Vrijheidlievend Socialisme !!!!

Namens het L.C., de Secretaris :